

MR. HARIS MEŠIĆ,
DIREKTOR ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“, D.O.O. BOSANSKA KRUPA

ODGOVORNO, POŠTUJUĆI ETIKU I STRUKU

Tekst Rašid Hakić

Saradnici na pripremi materijala:

Irena Abdihodžić, Mevlida Pozderac,

Rasim Mehmedović, Haris Koljić,

Merima Hodžić, Haris Terzimehić i Sabahudin Solaković

Fotografije: JP „UNSKO-SANSKE ŠUME „

Šumsko bogastvo kojim obiluje područje Bosanske Krajine desetljećima predstavlja jedan od ključnih faktora privrednog i općedruštvenog razvoja. Postojanjem velikih privrednih sistema u ranijem periodu na tržište su plasirani gotovi drvni proizvodi, dok se u sadašnjim ekonomskim prilikama u najvećoj mjeri prerađuju u poluproizvode.

Ovim prirodnim bogastvom gospodari privredni subjekt koji zapošljava oko šest stotina radnika, što ga svrstava u najveće preduzeće USK. Šta čini osnovne elemente poslovanja i kako se sintezom odgovornosti, poštivanja poslovne etike i struke obezbijedilo mjesto najorganizovanije privrednog subjekta u oblasti bh. šumarstva, pitanja su na koje je odgovorio magistar Haris Mešić, prvi čovjek menadžmenata „UNSKO-SANSKIH ŠUMA“.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Mešić, kada je osnovano preduzeće na čijem ste čelu i po kojim zakonsko važećim odredbama posluje?

MR. H. MEŠIĆ:

Javno preduzeća „UNSKO-SANSKE ŠUME“, sa sjedištem u

Bosanskoj Krupi, osnovano je 13. aprila 2000. godine, a na osnovu Odluke Skupštine USK-a od 2. aprila 2004. godine izvršeno je usklađivanje i promjena oblika organizovanja tako da preduzeće nastavlja daljnje poslovanje pod nazivom ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“, koje svoje poslovanje

ostvaruje putem sedam podružnica i Direkcije Društva.

U okviru Direkcije posluje Pogon gospodarenja za Općinu Bosanska Krupa i sektori Direkcije, a podružnice imaju sjedište na šest Općina USK i to Bihaću, Bosanskoj Krupi, Bosanskom Petrovcu, Cazinu, Ključu i Sanskom Mostu.

U periodu od osnivanja ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ do 2005. godine plansko upravljanje šumskim resursima na području USK, odnosno planiranje rada i poslovanja u cjelini vršeno je na osnovu kratkoročnih planova, odnosno godišnjih planova rada i poslovanja.

Jednogodišnji planovi su se temeljili prije svega na usvojenim

šumskogospodarskim osnovama za pojedina šumskogospodarska područja USK u kojima je sadržano desetogodišnje planiranje upravljanja svim šumskim resursima uz uvažavanje u potpunosti odredbi tadašnjeg Zakona o šumama F BiH, koji je usvojen 2002. godine, kao i ostalih odredbi pozitivne zakonske legistlative.

U 2005. godini je usvojen Zakon

U SKLADU SA MEĐUNARODNO PRIZNATIM STANDARDIMA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta u praksi znači certificiranje gospodarenja šumskim resursima?

MR. H. MEŠIĆ:

Potrajno gospodarenje šumama ili održivo gospodarenje SFM (engl. sustainable forest management) ima svoju definiciju koja prije svega ovisi o sistemu vrijednosti društva koje je sastavlja, o aktuelnim političkim procesima i njihovim akterima. Dugo vremena se smatralo da je potrajnost iskorištavanja šuma radi drveta, no u proteklih pedesetak godina polahko počinju na vrijednosti dobijati i drugi, prije zanemareni, aspekti šuma i to ekološki i kulturno-socijološki.

Certificiranje je koncept unaprijeđenja kvaliteta gospodarenja šumskim resursima koji se u potpunosti zasniva na principu dobrovoljnosti. Primjenjuje se već oko 20 godina u svijetu, a kod nas u Bosni i Hercegovini od prije desetak godina. Smisao bilo kojeg oblika certificiranja sastoji se u osiguranju potvrde da su proizvod, usluga ili proces urađeni na propisan način. Pod certificiranjem gospodarenja šumskim resursima podrazumjeva se procedura, u kojoj neovisna institucija za certificiranje izdaje preduzeću šumarstva pismenu potvrdu, odnosno certifikat, da su elementi gospodarenja koje se provode na određenom šumskom području usklađene sa unaprijed definiranim i međunarodno priznatim standardima. Osnovna ideja na kojoj se temelji certificiranje je da će kupci, ekološki osviješteni i dobro informirani o certificiranju, preferirati proizvode iz dobro gospodarenih šuma, čime će one steći znatnu prednost na tržištu drveta.

Ciljeva certificiranja ima više, ali najvažniji su pružanje dokaza da je određeni proizvod, proces ili usluga temeljena na potrajnom gospodarenju, što je jedini direktan učinak koji može doprinijeti transparentnosti šumarstva, utjecati na gospodarenje šumama, utjecati na legislativu, olakšati pristup tržištu, te može povećati cijenu certificiranog drveta i drugo. Različite interesne grupe imaju i različite ciljeve zbog kojih će poduprijeti ili neće proces certificiranja.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta se postiže certificiranjem gospodarenja šumskim resursima?

Mr. H. MEŠIĆ:

Dva su ključna efekta koji se postižu certificiranjem gospodarenja šumskim resursima i to unaprijeđenje učinaka poslovanja, sa ciljem dostizanja održivog gospodarenja šumskim resursima, te povećanje konkurentskih sposobnosti poduzeća šumarstva kroz očuvanje stabilne pozicije na postojećim i bolji pristup novim i atraktivnim tržištima.

Pored navedenih efekata, certificiranjem se postiže transparentnost poslovanja šumarskih poduzeća i unapređuju odnosi sa javnošću, poslovnim partnerima, krajnjim kupcima i ostalim interesnim grupama. Proizvodi koji potiču iz šuma u kojima su performanse gospodarenja certificirane kao održive, označavaju se na jedinstven i prepoznatljiv način, tako da ih krajnji potrošači mogu uočiti, razlikovati i kupiti. Šumsko privredno društvo „UNSKO-SANSKE ŠUME“ se opredjelilo da na čitavom području kojim gospodari uskladi sve aktivnosti gospodarenja šumskim resursima sa principima i kriterijima međunarodno priznatog programa certificiranja FSC (Forest Stewardship Council) koji je odabran za područje Bosne i Hercegovine.

Alma Jusić-Demirović, v.d.
izvršnog direktora za oblast prava

Mensud Tuzlak, izvršni direktor
za oblast šumarstva

Mensud Šahinović, izvršni
direktor za oblast ekonomije

o javnim preduzećima u Federaciji BiH čijim odredbama je utvrđena obaveza donošenja trogodišnjih planova rada i poslovanja za javna preduzeća u skladu sa kojim je ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ usvojilo Trogodišnji plan rada i poslovanja za period 2006. do 2008. godine i od tada su ovi dokumenti rađeni i usvajani u redovnoj zakonskoj proceduri zaključno s Trogodišnjim planom rada i poslovanja za period 2018.-2020. godina.

Pored toga, na osnovu Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH, kojim se omogućava upravi da nakon razmatranja postojećeg plana rada u slučaju potrebe, a u skladu sa ciljevima, revidira i usaglasi isti radi njegovog prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu, za svaku godinu su rađeni i revidirani godišnji planovi rada i poslovanja.

Svi elementi planiranja su produkt prethodno definisanih odredbi šumsko-gospodarskih osnova koje se realizuju po godišnjim planovima gospodarenja, a isti sadrže prosječno jednu desetinu svih planiranih radova.

ODLIČNI USLOVI ZA RAZVOJ DIVLJAČI

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakve su karakteristike lovišta na području kojim gospodarite?

MR. H. MEŠIĆ:

Uzgojno lovište „Plješevica“ osnovano je 1955. godine, te je divljač definirana kao opštudruštvena svojina zbog specifičnosti i očuvanosti staništa divljači, te ograničenih radova sječe stvoreni su odlični uslovi za razvoj divljači.

Upravo je kriterij očuvanosti staništa bio presudan za proglašenje lovišta „Plješevica“ posebnim lovištem po Zakonu o lovstvu.

Ukupna površina lovišta je 5.854 ha, od čega na lovnu površinu otpada 4.777 ha, a optimalne uslove za razvoj pronalazi divljač kao što je medvjed, divlja svinja, srneća divljač, veliki tetrijeb i veliki broj ptica kao i ostala divljač.

Značaj lovišta je u prvom redu dokaz da se na jednoj površini mogu vršiti ograničeni radovi sječe, a da se ne remeti razvoj divljači.

Sam smještaj uz granicu sa R Hrvatskom otvara niz mogućnosti u projektima prekogranične saradnje kao što je praćenje populacije velikih zvijeri.

Briga i zaštita divljači u procesu certificiranja i društveno odgovornog gospodarenja sa šumom i divljači u budućnosti će imati sve veći značaj za šumarstvo i šumarsku struku, te bez sumnje ostavljati pozitivan dojam na stručnu javnost.

To se prije svega odnosi na Plan iskorištavanja, odnosno plan sječa za uređajni period, plan šumsko uzgojnih radova, plan zaštite šuma, plan investicija, odnosno izgradnju kamionskih puteva i ostala investiciona ulaganja.

S ciljem što transparentnije i

objektivnije izrade planova rada i poslovanja i izvještaja o radu Skupština USK-a je 2014. godine donijela Odluku o Metodologiji i rokovima za izradu programa rada i izvještaja o radu koji se upućuju Skupštini i Vladi Unsko-Sanskog kantona, kojom su javna preduzeća,

čiji je osnivač Skupština kantona obavezni kod izrade predmetnih akata istu primjeniti.

BRIGA O PODMLADKU

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje aktivnosti realizujete po pitanju zaštite i obnove šuma?

MR. H. MEŠIĆ:

S obzirom na važnost šumsko-gospodarskih osnova za pojedina šumsko-gospodarska područja, kao dugoročnog planskog dokumenta, po kojima se praktično odvijaju svi radovi na jednom području, važno je istaći da ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ u ovom trenutku ima sve važeće šumskogospodarske osnove po područjima.

Š.G.P. „UNSKO“ sa rokom važnosti 01.01.2012. do 31.12.2021. godine, Š.G.P. „KLJUČKO“ sa rokom važnosti od 01.01.2011. do 31.12.2020. godine, Š.G.P. „SANSKO“ sa rokom važnosti od 01.01.2013. do 31.12.2022. godine, Š.G.P. „BOSANSKOPETROVAČKO“ sa rokom važnosti od 01.01.2014. do 31.12.2023. godine, Š.G.P. „BOSANSKOGRAHOVSKO“ - dio i „DRVARSKO“ dio sa rokom važnosti od 01.01.2015. do 31.12.2024. godine.

Svi šumsko-uzgojni radovi podijeljeni su u cjeline i to podizanje šuma, mjere njege i ostale uzgojne mjere. Uglavnom se radi

o radovima na pošumljavanju koji su sezonskog karaktera, te se odvijaju po razrađenim mjesečnim dinamikama. Vrlo je bitno istaći da se podbačaj redovno bilježi u kategoriji njege izdanačkih šuma, odnosno melioracije, pri čemu je planirano 2 303,70 ha, a izvršeno 1 981,03 ha, jer izvršenje direktno zavisi od potražnje ogrijeva na tržištu.

U kategoriji šumsko-uzgojnih radova „podizanje šuma“ pošumljavanje je izvršeno na 235,03 ha, odnosno 3,68 ha više u odnosu na plan. Popunjavanje kultura vrši se na osnovu zapisnika o izvršenom tehničkom prijemu, odnosno kolaudaciji i to dvije godine nakon izvođenja radova, kako je propisano Zakonom o šumama Unsko-sanskog kantona. Popunjavanje je urađeno na površini od 14,40 ha od planiranih 19,24 ha ili 78,84 %.

Ovdje se javlja problem od strane Kantonalne uprave za šumarstvo, u čijoj je nadležnosti tehnički prijem kolaudacije koja zadnjih godina to

jednostavno ne radi. Popunjavanje prirodnog podmlatka izvršeno je 106,67% u odnosu na plan. Njege odraslih kultura prorede, odnosno kresanja grana izvršeno je na površini 287,98 ha od planiranih 259,88 ha ili 110,81 %, što stvara pretpostavke za brži razvoj mlađih kultura. Njege izdanačkih šuma melioracije izvršena je na ukupnoj površini od 1.981,03 ha od planiranih 2.303,70 ili 85,99%. Razlog podbačaja je smanjena potražnja ogrijeva na panju.

Od ostalih mjera njega kao što su njege lišćarskih mladika izdanačkih šuma izvršenje je 110,60 ha, odnosno 100 % u odnosu na plan za 2017. godinu, kod njege mladika iz šuma pitomog kestena izvršenje je 57,70 ha, odnosno 100 % od plana, te njega okalamljenih kultura pitomog kestena, gdje je izvršeno 2,30 ha, također 100 % planiranog obima. Njege prirodnog podmlatka izvršene su na površini 231,04 ha što je više za 9,20 ha u odnosu na plan ili više za 4,15%. Ostale mjere kao što su kalemljenje maruna, priprema površina za kalemljenje i podsijavanje jele izvršene su u potpunosti. Radovi su izvršeni dijelom vlastitom snagom i dijelom angažovanjem radnika primljenih na određeno vrijeme.

Bitno je navesti da smo razvili dobru saradnju sa Šumarskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu, a stručnjaci sa katedre zaštite

šuma pomažu nam u borbi protiv štetnika.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta su posljedice narušene biološke ravnoteže?

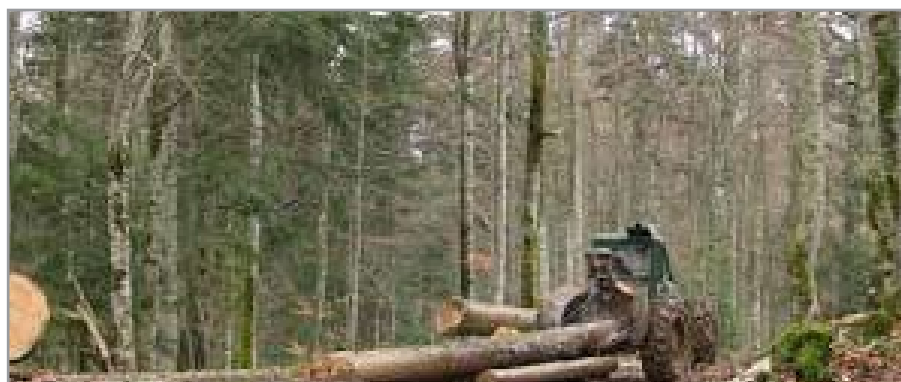
Mr. H. MEŠIĆ:

Narušena biološka ravnoteža na širem geografskom prostoru dovela je do posljedica sušenja šuma jele i smrče na području kojim gospodari naše ŠPD-o.

Sušenje manjeg ili većeg inteziteta traje od 2003. godine do danas. U ranijem periodu smo, u saradnji sa Šumarskim fakultetom Sarajevo, uspješno rješavali problematiku zaštite šuma naročito na ŠGP „Bosanskopetrovačkom“.

Sušenje šuma izražena je u manjem ili većem obimu na svim Podružnicama. U novije vrijeme su ugrožene kulture četinarara na nižim nadmorskim visinama, kao što su kulture sa područja Podružnice „Šumarije“ Cazin i Bosanska Krupa dijelom. Obzirom da je sušenje šuma uzrokovano napadom potkornjaka, poduzimaju se propisane mjere koje se ogledaju prvenstveno u doznaci, te što bržoj sječi i iznošenju zaraženih stabala, postavljanjem feromonskih klopki za redukciju broja potkornjaka, te maksimalna uspostava šumskog reda.

Edukacija terenskog osoblja vrši se kroz organizovanje stručnih savjetovanja i radionica, te stalnim

prisustvom stručnog osoblja na terenu. To su obimni stručni i skupi poslovi koji dodatno opterećuju naš rad. Obzirom na kompleksnost situacije oko ugroženosti šuma, stanje na terenu se prati, te se poduzimaju sve moguće mjere kako bi se suzbili štetnici i smanjile štete na šumama.

Praktični koraci o mjerama koje treba poduzeti propisuju se godišnjim operativnim planom zaštite šuma od potkornjaka i drugih faktora. Ti se planovi izrađuju na početku godine za svaku Podružnicu-Pogon gospodarenja a provode se u saradnji sa sektorima iz ŠPD-a.

U nedostatku dijagnostično-prognozne službe na nivou BiH, stručne službe i osoblje ŠPD-a čine maksimalno što je u njihovoj moći, a pri tom koristimo iskustva iz susjednih zemalja koje se susreću na istim problemima.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kako je nastao sistem praćenja

procesa proizvodnje šumskih drvnih sortimenata?

MR. H. MEŠIĆ:

Sistem za praćenje procesa proizvodnje šumskih drvnih proizvoda je nastao kao odgovor na određene probleme iz šumarske struke, a koji su najvećim dijelom uzrokovani ručnim zapisivanjem podataka u unaprijed kreirane obrasce, propisane zakonskim i podzakonskim aktima, u glavnim fazama rada u šumarstvu, a to su inventura šuma, doznaka stabala za sječu, te premjer i otprema šumskih drvnih proizvoda.

Temelji se na upotrebi informacionih tehnologija koje omogućuju prikupljanje, obradu, čuvanje i distribuciju podataka.

Za razliku od klasičnog načina rada, upotreba informacionih tehnologija u šumarstvu omogućuje, uz isto ili manje trošenje vremena, sakupljanje većeg broja podataka od kojih je najvažnija pozicija svakog obilježenog i posječenog stabla, te premjerenog i otpremljenog sortimenta čime je omogućeno potpuno praćenje kretanje drveta u prostoru i vremenu.

Osim toga, podaci su standardizirani prema vrsti i obimu zahvaljujući određenim ograničenjima koji su ugrađeni u aplikacije za prikupljanje podataka. Obrada podataka se radi prema unaprijed definisanoj logici čime su eliminisane određene greške, a pregledavanje podataka je moguće

bilo kad i bilo gdje, a uslov za isto je pristup internet mreži.

Zbog uočenih i dokazanih prednosti na terenu sistem preduzeću omogućuje finansijske uštede koje su posljedica boljih projektnih rješenja, potpunije realizacije sječe i izvoza drvnih sortimenata, bolje kontrole proizvodnog procesa i svrsishodnijih poslovnih odluka kojim se rješavaju tekući problemi u operativi, potpunije korištenje kapaciteta preduzeća, povećava se efektivno radno vrijeme, omogućava se da svako doznačeno stablo bude posječeno, a izrađeni sortimenti izvučeni na kamionski put što je posebno značajno kod sanitarne sječe, a podaci prikupljeni kroz sistem i kroz duži vremenski period omogućavaju izradu različitih analiza i drugo.

Sistem za praćenje proizvodnje jedan je od najboljih u Evropi, a susjedne zemlje nemaju dobar sistem. Mnoga šumsko-privredna društva u FBiH zainteresovana su za sistem koji imamo, a pomoć u izradi istog ponudile su nam kolege iz oblasti šumarstva Republike Turske. Upravo o ovom sistemu izvještavali su brojni bh. mediji. Mi želimo da on što prije zaživi i bude u upotrebi. S tim sistemom napravio bi se najveći iskorak u šumarstvu u posljednjih 50. godina.

OSLONAC NA VLASTITU STRUČNOST

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kako je sistem nastao i kakvim se pokazao na terenu?

Mr. H. MEŠIĆ:

Sistem su inicirali i prvi put predstavili Haris Koljić i Jasmin Mešić, prezentaciji su prisustvovali svi relevantni zaposlenici i Uprava ŠPD-a, koja se nakon prezentacije

sistema jasno opredijelila da je što prije potrebno provesti informatizaciju šumarstva zbog uočenih prednosti koji sistem pruža. S tim u vezi, Uprava ŠPD-a je formirala Tim za izradu i razvoj sistema koji predvode Haris Koljić i Jasmin Mešić, odredila inženjere i druge zaposlenike koji će provesti testiranje sistema na terenu i zadužila Tim da prezentiraju dobivene rezultate kako bi donijeli konačnu odluku u smislu implementacije sistema u preduzeću.

Ono što je bitno naglasiti jeste da je sistem razvijan oko tri godine prije nego što je prvi puta javno prezentovan, a u tom periodu inženjeri su izvršavali redovne radne obaveze i zadatke koje su zahtjevale skoro svakodnevni rad na terenu, a poslije radnog vremena su radili na izradi sistema. Nakon što su isti izradili, odnosno kada su imali funkcionalan proizvod, odlučili su isti predstaviti relevantnim osobama u ŠPD-u.

Nakon provedenih aktivnosti na izradi pristupilo se testiranju sistema na terenu, koje je provedeno u

okviru tri faze rada i to doznaka, premjer i otprema.

U fazi doznake, testnom fazom su obuhvaćene sve šumarije na području kantona. Primjenom aplikacija ukupno je doznačeno 11 odjela čija površina iznosi cca 500 ha i to 7 odjela za redovnu sječu i 4 odjela za sanitarnu sječu, gdje je kroz aplikaciju zavedeno preko 25 000 stabala. Premjer i otprema je testirana u 2 odjela, gdje je kroz sistem evidentirano preko 11 000 različitih sortimenata. Nakon provedenih testiranja zaključili smo da je sasvim opravdana primjena aplikacija u glavnim fazama rada u šumarstvu jer ubrzava i olakšava izradu projekata, povećava preciznost i ekonomičnost projektnih rješenja, ubrzava i olakšava kontrolu proizvodnog procesa, povećava efektivno radno vrijeme, povećava sigurnost rada u otpremi i ubrzava proces otpreme i slično.

Uprava ŠPD-a je prepoznala rad mladih inženjera koji su generalno i najveći potencijal preduzeća, te im odlučila dati priliku da unaprijede proizvodne procese u šumarstvu na temelju primjene najnovijih dostignuća iz oblasti informacionih tehnologija. U tom smislu, mladi inženjeri imali su na raspolaganju sve materijalno-tehničke i druge uslove koji su im bili neophodni za izvršenje testne faze. U nastojanju da preduzeće i dalje razvija i unapređuje proizvodne procese,

ZAVIDAN PRIRODNI RESURS

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kolikom površinom, u okviru kojih šumskogospodarskih područja upravlja preduzeće kojim rukovodite i sa kakvim stanjem drvnih zaliha, zapreminskog prirasta i etata?

MR. H. MAŠIĆ:

ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ gospodari državnim šumama i šumskim zemljištem koje se nalazi u okviru pet šumskogospodarskih područja.

To su „Ključko“, „Unsko“, „Sansko“, „Bosansko Petrovačko“ i „Drvarsko-dio i Bosansko Grahovsko-dio“. Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta u državnom vlasništvu iznosi 180 523 ha, od toga površina Ključkog ŠGP iznosi 14 791,2 ha, Sanskog 35 966,2 ha, Bosansko Petrovačkog 39 601,7ha, Uskog 69 549,6ha i ŠGP Drvarsko-dio i Bosansko Grahovsko-dio 20 614,3 h. Površina visokih šuma sa prirodnom obnovom iznosi 82017,1ha na ŠGP Ključkom visoke šume sa prirodnom obnovom zauzimaju površinu od 4269 ha, Sanskom 20982,3 ha, Bos Petrovačkom 23533,2 ha, Uskom 28433,8 ha i ŠGP Drvarsko-dio i Bos. Grahovsko-dio“ 4798,8 ha.

Površina šumskih zasada iznosi 10 346 ha. Na ŠGP Ključkom šumski zasadi zauzimaju površinu od 2330,7 ha, Sanskom 2195,7 ha, Bosansko Petrovačkom 957,6 ha, Uskom 4030,7 ha i ŠGP Drvarsko-dio i Bosansko Grahovsko-dio“ 831,3 ha. Površina izdanačkih šuma iznosi 67707,2 ha na ŠGP Ključkom izdanačke šume zauzimaju površinu od 5341,8ha, Sanskom 9356,8 ha, Bos Petrovačkom 11693,3 ha, Uskom 30846,9 ha i ŠGP Drvarsko-dio i Bosansko Grahovsko-dio“ 10467,8ha.

Ukupna površina šibljika iznosi 5973,5 ha, goleti 5807,1 ha, neproduktivnih površina 6643,5 ha i spornih, uzurpiranih površina 2028,6 ha. Iz redovnog gospodarenja isključene su površine koje se vode kao sumnjive zbog prisustva minsko eksplozivnih sredstava. Njihova ukupna površina iznosi 19044,6 ha. Pored toga iz redovnog gospodarenja isključene su šume i šumska zemljišta koja se nalaze u okviru NP Una te površine i vodozaštine zone izvorišta vode za piće.

Važećim šumskogospodarskim osnovama u okviru visokih šuma sa prirodnom obnovom utvrđena je drvna zaliha od 26,577.193 m³, 347,8 m³ /ha, od čega drvna zaliha četinarskih vrsta drveća iznosi 10,361.995 m³, 135,6 m³ /ha, a liščarskih vrsta drveća 16,215.198 m³, 212,2 m³ /ha. U okviru šumskih zasada utvrđena je drvna zaliha od 1,431293 m³, 184,7 m³ /ha, od čega drvna zaliha četinarskih vrsta drveća iznosi 1,261.952 m³, 162,8 m³ /ha, a liščarskih vrsta drveća 169.431 m³, 21,9 m³ /ha). U okviru izdanačkih šuma utvrđena je drvna zaliha od 7,611.717 m³, 131,9 m³ /ha. Važećim šumskogospodarskim osnovama u okviru visokih šuma sa prirodnom obnovom utvrđen je zapreminski prirast od 568 725 m³, 7,43m³ /ha) od čega zapreminski prirast četinarskih vrsta drveća iznosi 229176 m³, 2,99m³ /ha), a liščarskih vrsta drveća 339549 m³, 4,44 m³ /ha.

U okviru šumskih zasada utvrđen je zapreminski prirast od 63957 m³, 8,24 m³ /h, od čega zapreminski prirast četinarskih vrsta drveća iznosi 57942 m³, 7,47 m³ /ha, a liščarskih vrsta drveća 16015 m³, 0,77 m³ /ha.

U okviru izdanačkih šuma utvrđen je zapreminski prirast od 261080 m³, 4,52 m³ /ha. Važećim šumskogospodarskim osnovama u okviru visokih šuma sa prirodnom obnovom utvrđen je etat, odnosno godišnji plan sječa od 490171 m³, od čega etat četinarskih vrsta drveća iznosi 190 194 m³, a liščarskih vrsta drveća 299 977 m³. U okviru šumskih zasada utvrđen je etat od 16 746 m³, od čega etat četinarskih vrsta drveća iznosi 14296 m³, a liščarskih vrsta drveća 2 450m³. U okviru izdanačkih šuma utvrđen je etat od 6 1381 m³.

Uprava preduzeća je formirala Odjeljenje za razvoj, certificiranje i pripremu projekata kao posebnu organizacionu jedinicu, čiji cilj je

istraživanje, razvoj i unapređenje šumarstva.

Trenutno je u planu nabavka ostale informatičke opreme kako

bi se sistem mogao u potpunosti implementirati u preduzeću.

BH BUSINESS MAGAZINE:
Na koji način ste riješili pitanje

prodaje drvnih sortimenata?

MR. H. MEŠIĆ:

Prodaju šumskih drvnih

sortimenata vršimo sklapanjem godišnjih ugovora o sukcesivnoj isporuci, ugovora o prodaji putem javnih poziva za licitacije u toku

godine i putem izdatih predračuna pravnim licima, a fizičkim licima, odnosno stanovništvu na osnovu izvršenih uplata u maloprodaji.

Opći uslovi prodaje i cijene proizvoda se utvrđuju za svaku godinu Cjenovnikom o prodaji roba i usluga koji usvaja Nadzorni odbor. Od osnivanja ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ do 2007. godine kriterij za dodjelu količina drvnih sortimenata kupcima je definisao menadžment Uprave na godišnjem nivou, a isti su se kretali u okviru preuzetih količina u prethodnoj godini

VIŠEMILIONSKE INVESTICIJE

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Mešić, kolika su izdvajanja u protekloj godini iznosila po osnovu Zakona o šumama i drugim vidovima i kolike su bile investicije u ranijim godinama?

MR. H. MEŠIĆ:

Zakon o šumama USK-a utvrdio je za korisnika šuma, da kvartalno plaća naknade za korištenje šuma 4 % u korist budžeta USK-a i 5 % u korist budžeta općina od ostvarene vrijednosti sječe izračunate po cijena na šuma-panju.

Za 2017. godinu je obračunata naknada u apsolutnom iznosu od 757.996,00 KM u budžet USK-a i 947.494,00 KM u budžete općina na USK-a.

U 2017. godini je obračunato na ime doprinosa iznos 2,00 KM/m³ pilanskog tehničkog drveta ili oblovine prema Zakonu o načinu finansiranja kantonalnog fonda za izgradnju stanova za članove porodica šehida i poginulih boraca, ratne vojne invalide, demobilisane borce i poginule osobe u ukupnom iznosu 293.436,00 KM.

ŠPD je uredno na mjesečnom nivou izvršavalo obaveze propisane Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost, Zakonom o porezu na dobit privrednih društava, Zakonom o doprinosima kao druge vrste naknade prema budžetima općina propisane Odlukama općina ili komora.

Kada su u pitanju investicije, politika društva je da se investiranja vrše sa ciljem poboljšanja uspješnosti poslovanja društva. Investiranja se vršena iz vlastiti izvora bez kreditnih zaduženja.

Tako je u proteklom trogodišnjem planskom periodu 2015.-2017. godini investirano 5.043.201,00 KM.

Ulaganja su vršena u izgradnju kamionskih puteva u iznosu od 897.319,00 KM, izgradnju objekata u iznosu od 1.329.917,00 KM i nabavku opreme, za čije svrhe je uloženo 2.772.818,00 KM.

Ulaganja u periodu 2012.-2014. godina su iznosila 9.549.584,00 KM, a vršena su u izgradnju kamionskih puteva i to 1.470.571,00 KM, u izgradnju objekata 728.055,00 KM i nabavku opreme 2.550.724,00 KM.

U ovom periodu je izvršena nabavka pokretne i nepokretne imovine bivše DD „Sanica“ Sanica Ključ u iznosu 2.098.475,00 KM s ciljem pokretanja proizvodnje.

U okviru izvršenih ulaganja u nabavku opreme u jednom i drugom planskom periodu najveći dio uloženi sredstava se odnosi na nabavku građevinskih mašina za izgradnju i održavanje kamionskih puteva, nabavku kamiona za prevoz drvnih sortimenata i terenskih vozila za prevoz radnika, te informatičke opreme. Izgradnjom novih kamionskih puteva otvara se dostupnost novim objektima rada i stvaraju povoljniji uslovi za transport šumskih drvnih sortimenata društvu i kupcima.

uvažujući ukupno planirane količine drvnih sortimenata.

Od 2007. godine se dodjele šumskih drvnih sortimenata, odnosno trupaca po kupcima vrši po Uslovima i kriterijima za raspodjelu trupaca, koje donosi Nadzorni odbor.

Od 2014. godine se vrši raspodjela četinarske celuloze i lišćarskog ogrijeva po uslovima i kriterijima koje na prijedlog Uprave donosi Nadzorni odbor.

U 2006. godini je pod pokroviteljstvom USAID-a u okviru Privredne komore USK-a oformljen „Klaster drvoprerade i šumarstva“, a pri klasteru je formirana mješovita radna grupa, koja je izradila Prijedlog uslova i kriterija za raspodjelu, odnosno prodaju trupaca, za koje je prvo saglasnost dala sekcija drvoprerađivača USK-a, zatim Ministarstvo za privredu i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na USK-a.

Resorno ministarstvo USK-a predložilo je organima upravljanja ŠPD da iste prihvati i primjeni. U prvim godinama su Uslovi i kriteriji primjenjeni bez izmjena i dopuna od strane organa ŠPD-a.

Kasnije izmjene su vršene uz saglasnost sekcije drvoprerađivača, uključena su određena ograničenja kod primjene prethodno definisani kriterija.

Uslovima i kriterijima za raspodjelu, odnosno prodaju trupaca za rezanje četinara i lišćara su definisani opći uslove koje pravna lica moraju ispuniti da bi ostvarili prava učešća za kupovinu trupaca kao i posebni uslovi za rangiranje kupaca, te utvrđivanje godišnje količine trupaca za dodjelu svakom od kupaca.

Nakon što se provede procedura usvajanja uslova i kriterija od organa upravljanja u ŠPD-u, stručne službe vrše objavu javnog poziva u javnom glasilu i na službenoj web stranici ŠPD-a, gdje se kupci pozivaju da dostave dokumentaciju kojom dokazuju da ispunjavaju opće uslove za kupovinu trupaca i dokumentaciju koja je osnov za vrednovanje kupaca, odnosno utvrđivanje pripadajuće količine trupaca.

Od ukupne planirane godišnje prodaje trupaca vrši se prodaja 20% godišnje prodaje trupaca putem javnih poziva licitacijom, koja se mjesečno objavljuje, što je definisano Uslovima i kriterijima, a što je usklađeno sa Odlukom Vlade F BiH o prodaji šumskih drvnih sortimenata iz državnih šuma na teritoriji F BiH.

Uslovima i kriterijima se predviđaju količine trupaca za novoosnovana preduzeća od 3.000 m³ do 6.000 m³ koje se raspoređuju u toku godine takvim preduzećima ili ako ne bude prijava novoosnovanih preduzeća, iste se dodjeljuju kupcima sa kojima su sklopljeni ugovori o godišnjoj sukcesivnoj isporuci trupaca.

Uslovi i kriteriji za raspodjelu četinarske celuloze i lišćarskog ogrijeva sadrže opće i posebne uslove, koje kupci moraju ispunjavati da bi sklopili godišnje ugovore o kupoprodaji drvnih sortimenata.

Opći uslovi koje kupci moraju ispuniti su jednaki kao za kupce koji kupuju trupce. Sam postupak prikupljanja podataka od kupaca i utvrđivanja konačnih količina jednak je opisanom postupku za dodjelu količina trupaca kupcima.

ODGOVORNO DO POVEĆANJA LIKVIDNOSTI

BH BUSINESS MAGAZINE:

Na kojim principima zasnivate poslovanje ŠPD-a ?

MR. H. MEŠIĆ:

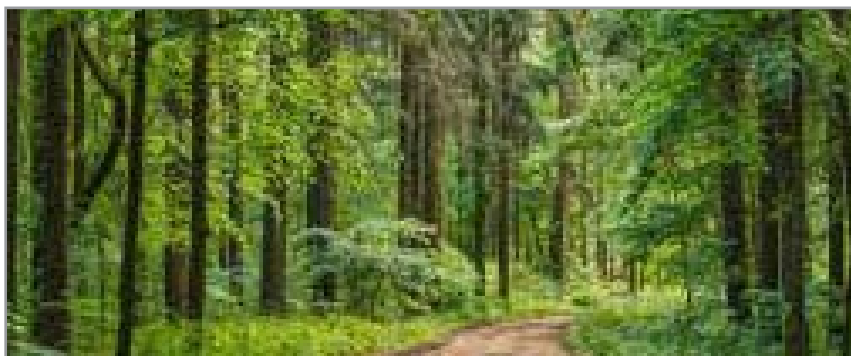
Poslovanje zasnivamo na unaprijed utvrđenoj misiji i viziji društva i na provođenju definisanih strateških i operativnih poslovnih odluka definisanim kroz dugoročne i kratkoročne ciljeve, razvojnu politiku društva uz potpuni angažman svih radnika i članova organa upravljanja ŠPD-a.

Tokom proteklih godina nastojalo se održati stabilnost u poslovanju, uvažavajući uticaje okruženja u kojem se ostvaruju poslovni ciljevi. Od perioda ekonomske krize, kada je ŠPD u 2009. godini ostvarilo najniži prihod u svome poslovanju 22.882.459,00 KM, već u 2011. godini ostvareni prihod iznosio preko 30 miliona i raste svake sljedeće godine.

U 2017. godini je ostvareni prihod iznosio 32.472.862,00 KM, a najveći dio prihoda ostvaren je prodajom drvnih sortimenata.

Realizaciju drvnih sortimenata društvo ostvaruje poštujući performanse dobijenog FSC sertifikata, da državnim šumama gospodari na ekonomski održiv način, transparentan, javan, zakonski propisan, i ekonomski opravdan, vodeći računa o svim aspektima važnim za javnu sredinu i okoliš. Za potrebe pošumljavanja je skoro 100% količina sadnog materijala proizvedena u podružnici „Rasadnik“ Cazin.

U cilju bržeg prevazilaženja uticaja Svjetske ekonomske krize društvo je u 2009. godini izradilo

Program suzbijanja negativnog uticaja recesije na poslovanje, koji je dao zacrtane rezultate.

Redovnom edukacijom zaposlenika, posebno na poslovima primke i otpreme, doprinilo se poboljšanju kvaliteta proizvoda za tržište. Ostvarenje prihoda je pratila racionalnost u korištenju sredstava za rad i raspolaganju rashodima, pa je društvo na godišnjem nivou iskazivalo dobit u poslovanju, koja je u 2017. godini iskazana u iznosu 563.502,00 KM.

Zahvaljujući uređenoj proceduri prodaje drvnih sortimenata, avansno plaćanje ili odgođeno plaćanje uz dostavu garancije banke, povećana je

likvidnost u poslovanju društva, te ažurno izmirivane stvorene obaveze kako prema poslovnim partnerima tako i prema radnicima društva. Nabavke svih vrsta su vršene poštujući odredbe Zakona o javnim nabavkama, uz ustrojene interne kontrole nabavki i raspolaganje rashodima.

Tekuća sredstva, odnosno gotovina, u 2017. godini su uvećana u odnosu na 2009. godinu 1,38 puta, kada su iznosila 37 % iskazanog prihoda društva. Dugotrajna imovina društva je uvećana i veća za 1,20 puta u odnosu na iskazanu dugotrajnu imovinu društva u 2009. godini. Zadnjih nekoliko godina je ostvaren značajniji

porast prosječno isplaćenih plata po radniku.

U 2017. godini prosječno isplaćena plaća iznosi 948 KM i veća je za 10 % od ostvarenog prosjeka u F BiH, a broj radnika se kretao iznad 600 radnika.

U 2017. godini je iznosio 605 radnika na bazi sati rada.

Ono što posebno želim da naglasim da su najveći resurs preduzeća uposlenici, odnosno ljudi. Mnogi od njih su tu od osnivanja preduzeća i mnogo su uložili kako bi "UNSKO-SANSKE ŠUME" postale ono što su danas. Ta neraskidiva veza između zaposlenika i preduzeća je garant efikasnog i uspješnog poslovanja, a itekako je bitan i značaj naših dugogodišnjih poslovnih partnera.

U narednom periodu želimo nova investiranja i nove značajne projekte, jer je samo to garancija opstojnosti, progresa i novih radnih mjesta.

Želimo da budemo društveno najodgovornije preduzeće u regionu.

Mr. sci. Haris Mešić rođen je 1985. godine u Bihaću.

Nakon završene osnovne i srednje škole u Bosanskom Petrovcu, školovanje je nastavio na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu gdje je 2009. godine stekao zvanje diplomirano inženjera šumarstva.

U istoj obrazovnoj instituciji okončao je i postdiplomski studij, a 17. februara 2012. godine uspješno je odbranio magistarski rad pod naslovom „Bio-ekološka istraživanja smrčinog pisara (*Ips typographus*) na planini Grmeč“ i stekao zvanje magistar šumarskih nauka, a trenutno radi na izradi doktorske disertacije.

Zaposlen je u ŠPD "UNSKO –SANSKE ŠUME" od 2009. godine, gdje je najveći dio svog rada proveo kao pomoćnik upravnika Podružnice "Šumarija" Bosanski Petrovac.

Aktivan je i na naučno-istraživačkom polju iz oblasti šumarstva.

Učesnik je i implementator brojnih stručnih i naučnih seminara u kojima je uzimao aktivno učešće, a autor je i više naučnih radova. Od same aplikacije ŠPD-a aktivno je učestvovao u procesu za dobivanje prestižnog FSC sertifikata.

Bio je predsjednik strukovnog Udruženja šumarskih inženjera i tehničara USK-a „Grmeč“. Njegova stručnost, moralne vrline i privrženost ŠPD-u garant su da će ovo preduzeće i u narednom periodu uspješno poslovati i tako dokazati da zasluženo nosi naziv najorganizovanijeg preduzeća šumarstva u Bosni i Hercegovini.

Oženjen je, otac jednog djeteta i stalno nastanjen u Bosanskom Petrovcu.